

เลขที่.....

แบบรายงานการเข้าอบรม / สัมมนา / ศึกษาดูงาน

☐ รายบุคคล ☒ กลุ่มบุคคล

ชื่อ - สกุล : นางสาวมัทนา บุญประเสริฐ

ตำแหน่ง : บรรณารักษ์

งาน : งานบริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศ

ชื่อ - สกุล : นายกันตพงศ์ พุ่มอยู่

ตำแหน่ง : นักวิชาการคอมพิวเตอร์

งาน : งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

วันเดือนปี : 16 กรกฎาคม 2558

เวลา : 8.30 – 17.00

ชื่อหลักสูตร : TK Forum 2015 “Library Futures : Challenges and Trends”

สถานที่จัด : ห้องอโนมาแกรนด์ โรงแรมอโนมา

หน่วยงานผู้จัด : TK Park

ค่าใช้จ่าย

☒ ไม่มี ☐ มี จำนวน.....บาท
เบิกจ่ายจากงบประมาณ ☐ แผ่นดิน ☐ เงินรายได้ ☐ งบอื่นๆ (ระบุ).....

ใบเกียรติบัตร/วุฒิบัตร

☐ ได้รับ ☐ ไม่ได้รับ เนื่องจาก.....
☒ ไม่มี

ภาพบรรยากาศก่อนเริ่มงานสัมมนา

TK Forum 2015 “Library Futures : Challenges and Trends”

TK Park จัดงาน TK Forum 2015 “Library Futures : Challenges and Trends” เผยทุกความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงของ “อนาคตห้องสมุด” ในโลกยุคดิจิทัล ในวันพฤหัสบดีที่ 16 กรกฎาคม 2558 เวลา 8.30-17.00 น. ณ ห้องอโนมาแกรนด์ โรงแรมอโนมา โดยจะแบ่งหัวข้อการเสวนาเป็น 4 ช่วง คือ

1. “Futures and the Library: emerging issues, scenarios and visions of the changing library” โดย Sohail Inayatullah
2. “Challenges in transforming libraries from collection centered to user centered organisations” โดย Jens Thorhauge
3. “Manchester Libraries - Transformation and Renewal” โดย Neil MacInnes

4. “Learning Space, Community Space, Maker Space แนวโน้มสู่ห้องสมุดอนาคต” โดย พรเทพ ฉัตรภิญญาคุปต์ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี) ทิฐินันท์ โชตินันท์ (บริษัท แอดวานซ์อินโฟร์เซอร์วิส จำกัด) ภัทรพร โพธิ์สุวรรณ (Maker Zoo)

ในช่วงแรก “Futures and the Library: emerging issues, scenarios and visions of the changing library” วิทยากรจะพูดเกี่ยวกับ อนาคตของห้องสมุดจะเป็นอย่างไร เมื่อเรามองดูโลกเปลี่ยนแปลงไปแค่เพียงเศษเสี้ยวของความเป็นจริง ซึ่งจริงๆ แล้วเราสิ่งที่เราควรจะทำไม่ใช่เพียงการวิเคราะห์เพียงอย่างเดียว แต่เราจะต้องเปลี่ยนแปลง ซึ่งแน่นอนอุปสรรคที่คอยขัดขวางการเปลี่ยนแปลงนั้นไม่ได้เกิดจากเรามาจากต่างชนชั้นหรือต่างศาสนา แต่เป็นเพราะเรายึดถือแนวคิดแบบโบราณทำให้ทางออกสำหรับการเปลี่ยนแปลงของเรานั้นหายไป เราควรจะคิดว่าการที่จะเปลี่ยนแปลงอนาคตนั้นไม่ได้ต่างจากการขายประกัน ที่คุณไม่ได้ขายเฉพาะประกันแต่ขายทั้งแนวคิดการบริการและการใช้ชีวิต

อนาคตของห้องสมุด

1. ห้องสมุดจะเป็นเหมือนไดโนเสาร์ (ล้าสมัย)
2. เริ่มคิดถึงว่า ในอนาคตห้องสมุดนั้นจะเป็นที่ให้ข้อมูลกับสมองของเราโดยตรง
3. ห้องสมุดต้องรู้จักสำนักพิมพ์ใหม่ที่มีความเชื่อใจและการสื่อสารที่ยอดเยี่ยม
4. เกิดการ Co-Create หรือการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ เช่นถ้าเปรียบห้องสมุดเหมือนไดโนเสาร์แต่จะเกิดอะไรขึ้นล่ะถ้าคุณสามารถออกแบบไดโนเสาร์ของคุณเองได้
5. เป็นเรื่องที่เราต้องคิดด้วยตัวเองว่าอยากให้ห้องสมุดเรากลายเป็นอะไร ตัวอย่างเช่น อยากให้ห้องสมุดเป็นเหมือนห้องรับแขก หรือ เมื่อเรามาใช้ห้องสมุดเราไม่ได้มาใช้บริการตัวเองแต่เป็นการบริการที่รู้สึกเหมือนอยู่กับความครีว แม้แต่ รวมห้องสมุดเข้ากับพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

แน่นอนว่าห้องสมุดนั้นมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาแต่ว่าคุณจะอย่างไรให้ห้องสมุดของเรานั้นเปลี่ยนแปลงโดยที่ยังคงไว้ซึ่งความเป็นตัวตนของห้องสมุดของแต่ละชนชาติ ศาสนา หรือวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้

ในช่วงที่สอง “Challenges in transforming libraries from collection centered to user centered organisations” วิทยากรในช่วงนี้ได้พูดเกี่ยวกับ อะไรคือสิ่งที่เราควรจะทำใน “อนาคต” เราควรที่ทำให้ห้องสมุดเป็นสาธารณะขึ้น โดยให้ผู้คนทุกเพศทุกวัยสามารถเข้าถึงหรือออกแบบสิ่งที่ต้องการเพื่อทุกคน ให้แนวคิดและการเรียนรู้เป็นสิ่งที่เปิดกว้างสำหรับทุกคน จากอัตราการยืมหนังสือในปัจจุบัน ต่อปีมีคนเข้าห้องสมุดมาเพื่อยืมหนังสือน้อยลงจนต่ำกว่า 6% ของประชากร และทุกวันนี้นักเรียนไม่ได้เข้าห้องสมุดมาเพื่อตามหาอะไรที่จับต้องได้หรือว่าเข้าหาสิ่งเหล่านั้นน้อยลงมาก ทั้งนี้เราก็มีในการเปลี่ยนแปลง 3 กระบวนการคือ

1. ยังคงวัฒนธรรมดั้งเดิมของห้องสมุดไว้
2. ก้าวสู่ห้องสมุดยุคดิจิทัล ยังมีปัญหาในเรื่องของลิขสิทธิ์
3. โดยการออกแบบการบริการรูปแบบใหม่ ความท้าทายคือการปรับบทบาทของห้องสมุดแบบเดิมให้เข้ากับสิ่งใหม่ ๆ มีการเปิดรับอาสาสมัคร มีการสร้างพันธมิตร ห้องสมุดจะไม่ใช่ของบรรณารักษ์ แต่คือของทุกคนที่สามารถมาช่วยในการสร้างความรู้ได้ เช่น ในประเทศเดนมาร์ก มีห้องสมุดที่เปิดให้บริการตั้งแต่ 6.00-24.00 น. โดยไม่มีเจ้าหน้าที่คอยดูแล ประชาชนชาวเดนมาร์กจะมีบัตรที่บอกข้อมูลว่าเราเป็นใคร เพื่อสแกนเข้าห้องสมุด โดยต้องใส่รหัสผ่าน แล้วจึงสามารถเข้าใช้งานได้ เป็นตัวอย่างการคิดการให้บริการแบบใหม่ที่ทำให้ห้องสมุดสามารถคงอยู่ต่อไปได้ในอนาคต ซึ่งบรรณารักษ์จะมีบทบาทในการควบคุมน้อยลง ภาคประชาชนจะเป็นทั้งผู้ใช้ และผู้จัดการห้องสมุด

แน่นอนว่าห้องสมุดในอนาคตนี้เราต้องค้นหาแนวทางที่จะช่วยให้ห้องสมุดกลายเป็นห้องสมุดรูปแบบใหม่ ซึ่งคุณเคยถามตนเองไหมว่า มันถึงเวลาที่จะปล่อยวางแนวคิดเดิมๆ ได้หรือยัง เราอาจจะเห็นได้ชัดเจนเลยว่าปัจจุบันผู้คนนั้นไม่ได้มีปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูล แต่กลับใช้เทคโนโลยีใหม่แบบไม่เกิดประโยชน์เสียมากกว่า โดยห้องสมุดนั้นต้องรับรู้และเรียนรู้เกี่ยวกับสังคม ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ห้องสมุดจะทำเพื่อคนในสังคมได้ หรือ ห้องสมุดแบบไหนที่ผู้คนต้องการ แล้วค่อยมองหาเทคโนโลยีใหม่ที่มาตอบโจทย์ในสิ่งที่ห้องสมุดนั้นขาดหายไป

ห้องสมุดในอนาคตจะไม่เป็นเพียงที่เก็บข้อมูลอย่างที่เป็มา แต่จะกลายเป็นแหล่งการเรียนรู้ เน้นการใช้พื้นที่ในห้องสมุด

นอกเหนือจากการยืมคืนหนังสือทั่วไป โดยเน้นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งการจัด Workshop, จัดคลาสเรียน, มีเวทีปรึกษาหารือ, จัด Homework café, มีการจัดนิทรรศการ, มีกิจกรรม Book talk, มีการจัดชมรม และมีการสร้างพันธมิตร อาศัยความเชื่อใจจากหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ยอมเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับห้องสมุด ดังนั้นการใช้พื้นที่ในห้องสมุดจึงสามารถแบ่งได้ออกเป็น 5 พื้นที่ ได้แก่

1. The Learning Space : การจัดพื้นที่สำหรับการเรียนรู้
2. Inspiration Space : จัดพื้นที่ให้ดึงดูดความสนใจ เช่น การจัดพื้นที่สำหรับเด็กของ TK Park
3. The Meeting Space : เป็นพื้นที่สำหรับการพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ ให้ผู้คนสามารถมาตีบทกันได้
4. The Performative Space : เปิดเป็นพื้นที่จัดนิทรรศการต่างๆ
5. The Fifth Space : ห้องสมุดกับสังคม และห้องสมุดกับเมือง เช่น การเป็นห้องสมุดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นศูนย์กลางของเมือง ให้คนในชุมชนสามารถเข้าไปทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ที่นั่น

ในช่วงที่สาม “Manchester Libraries - Transformation and Renewal” จะเป็นการยกกรณีศึกษาจากห้องสมุดที่เมือง Manchester ว่าเค้าได้ทำการปรับปรุงห้องสมุดไว้โดยยังคงความเป็นสถาปัตยกรรมแนวอังกฤษโบราณไว้ ควบคู่กับการสร้างสรรค์พื้นที่ต่างๆให้แก่ผู้มาใช้สอยได้ตามสะดวก โดยวิทยากรจะเน้นนำเสนอแนวคิด “Put the right people to the right place” และ “Create proper design space for the right work” (ให้ผู้คนไปอยู่ให้ถูกที่ และ สร้างพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับใช้ให้ถูกงาน) โดยห้องสมุดจะสอดคล้องกับเป้าหมายหลักของเมือง ตอบโจทย์กับชุมชน เป็นพื้นที่ที่ให้ครอบครัว และผู้คนในชุมชนมาพบปะพูดคุย เป็นแหล่งข้อมูล เป็นแหล่งช่วยยกระดับจิตใจของผู้คน เป็นพื้นที่ส่วนกลางของชุมชนที่มีความปลอดภัย มีการจัดชมรม และกิจกรรมต่าง ๆ มีอาสาสมัครมาช่วยงาน ส่งเสริมให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ของชุมชน มีลักษณะกึ่งพิพิธภัณฑ์และห้องสมุดเมือง โดยมีจุดมุ่งหมายเหตุ มีพื้นที่เป็นห้องสมุดเสมือนในการนำเสนอข้อมูลของเมืองในอดีต ผสมผสานกับเทคโนโลยีและการนำเสนอแบบสมัยใหม่ ห้องสมุดมียุทธศาสตร์ดังนี้

- สร้างในบริเวณศูนย์กลางของชุมชน ใกล้ระบบการขนส่ง
- นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ หรือการทำงาน เช่น RFID, บริการอินเทอร์เน็ตไร้สาย และอุปกรณ์จำพวก Self-service ต่างๆ
- ได้รับแรงสนับสนุนจากทางภาครัฐและชุมชนในการบริจาคหรือการจัดกิจกรรม

ในช่วงสุดท้ายจะเป็นการเสวนาการระหว่างผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่านในหัวข้อ “Learning Space, Community Space, Maker Space แนวโน้มสู่ห้องสมุดอนาคต” โดยวิทยากรทั้ง 4 ท่านจะพูดแนะนำ เกี่ยวกับงานที่แต่ละคนทำและทำไมถึงเกิดมาเป็นผลงานแบบนี้และมีกระบวนการคิดอย่างไร โดยจะเปิดด้วยเรื่อง

- กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน หรือ KX เริ่มจาก Knowledge eXplore (เรียนรู้) > Knowledge eXtend (ต่อยอด) > Knowledge eXchange (แลกเปลี่ยน)
- Concept แนวคิด ว่าเราต้องสร้างสรรค์ห้องสมุดแนวใหม่อย่างไรให้เหมาะกับคนยุคใหม่ ความต้องการของคนในยุคนี้จริง ๆ นั้นคืออะไร ดูตัวอย่างความสำเร็จจาก CAMP ที่เชียงใหม่
- คุยเกี่ยวกับเรื่อง maker โดยความหมายนั้น maker จะดู soft กว่า innovator คือ คนที่เจอปัญหาและอยากหาทางแก้ไขด้วยตนเอง (Do it yourself)

โดยธรรมชาติของผู้คนในปัจจุบันจะเคยชินกับปัญหา ซึ่งแนวคิดของ maker จะปลูกฝังเรื่องความผิดพลาด และลงมือแก้ไขหรือพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหา ซึ่งจะเป็นการขยายประสบการณ์ และผลักดันให้คนทำอะไรเองมากขึ้น (ปัจจุบันสิ่งที่คนเราขาดหายไปคือความสร้างสรรค์และการทำอะไรด้วยตนเอง โดยอย่าให้ค่าใช้จ่ายมาขัดขวางความคิด) เป็นการมองในแง่ที่ว่า เราไม่ได้ล้มเหลว แต่เป็นรายังทำไม่สำเร็จ ถ้าเรากลับมาแก้ไขเราก็จะพบกับคำว่า ประสบความสำเร็จ นั่นเอง

****สรุป****

แนวโน้มของห้องสมุดในอนาคตมีศักยภาพไว้ 3 ประการ ได้แก่ Green, Technology และ Virtual คือห้องสมุดควรเป็นมิตรกับ

สิ่งแวดล้อม เป็นมิตรกับชุมชน นำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ มีสื่อที่สามารถปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ได้ นอกจากนี้ห้องสมุดยังต้องเป็นมากกว่าที่เก็บข้อมูลหรือหนังสือ แต่ต้องเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ และปลูกฝังการแสวงหาความรู้ในหลากหลายรูปแบบ ทั้งการจัดกิจกรรมหรือการนำเสนอความรู้ในรูปแบบที่ต่างออกไปจากเดิม ทั้งนี้เราต้องรู้จักผู้ใช้ของเราก่อนว่าเขาเป็นใคร และเขาต้องการการบริการแบบไหน เพราะผู้ใช้นั้นทราบอยู่แล้วว่าตัวเองต้องการอะไร จึงเป็นหน้าที่ของผู้ให้บริการอย่างเราที่ต้องรู้ว่าต้องทำอะไร ซึ่งอนาคตของห้องสมุดนั้นไม่ใช่เรื่องของเทคโนโลยีหรือการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เพิ่มแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับวิสัยคิด และวิธีการจัดการกับเทคโนโลยี และทรัพยากรต่าง ๆ ที่เรามีอยู่ ผสมผสานกับแนวคิดใหม่ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้รับความรู้ และแนวคิดในสิ่งที่ต้องปรับปรุงสำหรับห้องสมุด
2. ได้เห็นการเรียนรู้แนวคิดการพัฒนาสิ่งต่างๆ ควบคู่ไปกับสิ่งที่เรามีอยู่แล้ว
3. ได้เห็นรูปแบบตัวอย่างของคนประสบความสำเร็จ เกิดแรงบันดาลใจให้สร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ
4. ได้มุมมองในการตีความห้องสมุดแบบใหม่

หัวข้อการปรับปรุง / พัฒนา	รายงานผลการปรับปรุง / พัฒนา ภายในวันที่

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

ผู้รายงาน.....

ผู้รายงาน.....)

วันที่

ความคิดเห็นของหัวหน้าหน่วยงาน

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารที่กำกับดูแลหน่วยงาน

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่...../...../.....

หมายเหตุ : 1. จัดทำรายงานฯ หลังจากเข้าอบรม / สัมมนา / ศึกษาดูงาน ภายใน 15 วัน เสนอหัวหน้าหน่วยงาน

2. หัวหน้าหน่วยงานเสนอความเห็น ภายใน 3 วัน เสนอผู้บริหารที่กำกับดูแล

3. แจ้งผู้รายงานทราบ และจัดเก็บเข้าแฟ้ม รายงานการเข้าอบรม / สัมมนา / ศึกษาดูงาน

4. หัวหน้าหน่วยงานติดตามผลการปรับปรุงพัฒนา